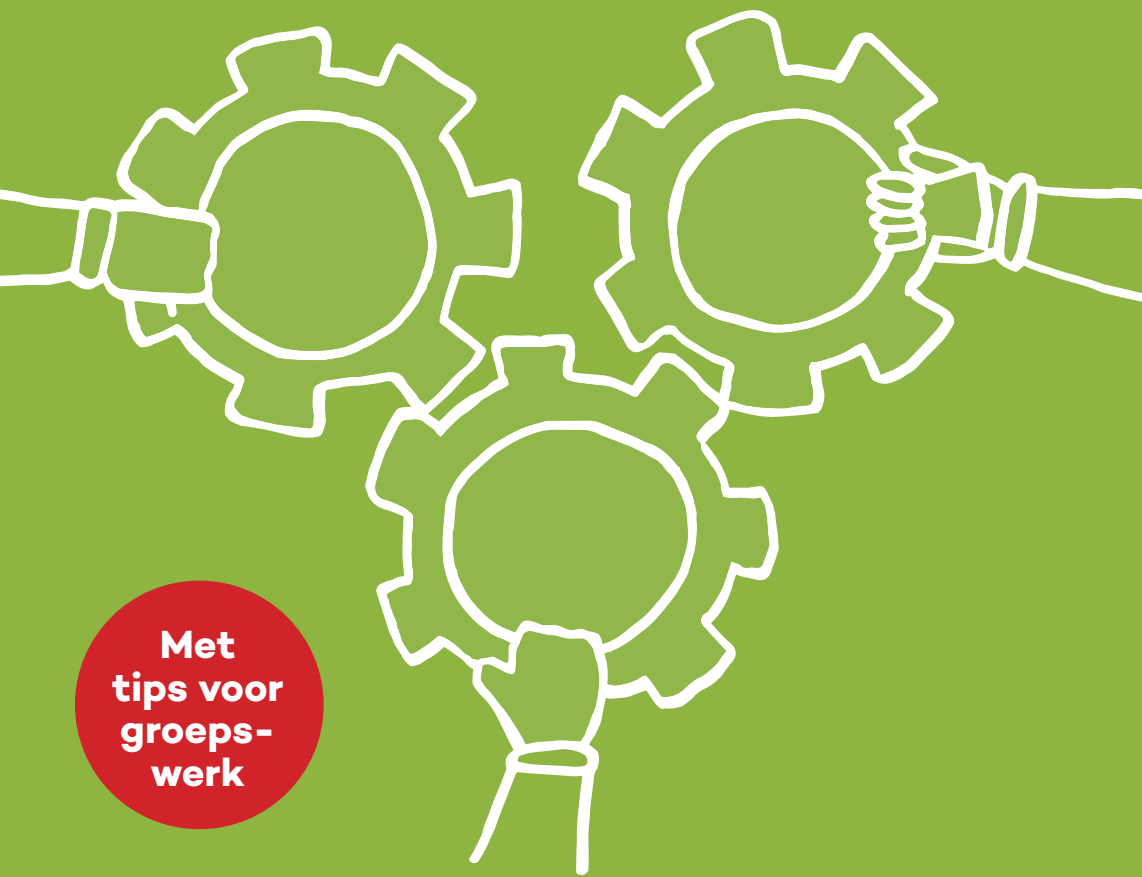

HOE MAAK IK EEN TOETSOPDRACHT?

*Handleiding voor toetsopdrachten en
beoordelingsformulieren in het hoger onderwijs*

**Met
tips voor
groeps-
werk**

Evelyn van de Veen

VOORWOORD

De toekomst van leren en instructie zal een grotere nadruk leggen op 'High Impact Learning (that Lasts)'. Dit houdt zeker in minder colleges en meer opdrachten, meer groepswork. Maar ook meer diepgaande discussies, meer presentaties, meer informatiedeling, meer kenniscreatie enz. Als gevolg hiervan zal het ontwerpen, begeleiden en beoordelen van opdrachten een kerncompetentie worden voor iedereen die onderwijs verzorgt.

Dit boek geeft nuttige informatie en praktische richtlijnen voor het ontwerpen van toetsopdrachten, vanaf ontwerpaspecten naar concrete schrijfinstructies en ten slotte het maken van beoordelingsformulieren met rubrics. Een belangrijke pré van het boek is ook de aandacht voor groepsopdrachten. Aangezien opdrachten en groepsopdrachten een grotere rol gaan spelen in toekomstige leerprocessen waar studenten in een hybride omgeving werken en actief samenwerken en informatie delen om uitdagende problemen op te lossen, kan deze handleiding heel nuttig zijn bij de verdere professionalisering van docenten, managers, beoordelaars, trainers en wie er verder ook maar betrokken is bij het leren van jonge mensen.

PROF. DR. FILIP DOCHY

Hoogleraar Research on Learning & Development and Corporate Training,
KU Leuven, Lid van de European Academy of Science

INLEIDING

OPDRACHTEN EN TOETSING

Toetsing in het hoger onderwijs is diverser geworden. Traditionele tentamens spelen nog steeds een belangrijke rol, maar worden meer en meer afgewisseld met andere vormen van toetsing zoals projecten, stages, practica en simulaties. Wat deze vormen van toetsing gemeen hebben, is dat studenten voor langere tijd aan een taak werken zonder direct toezicht. Ze doen dit alleen of in groepen. De taken zijn meestal open, in die zin dat het niet mogelijk is om van tevoren 'het goede antwoord' te definiëren.

Dergelijke toetsopdrachten bieden fantastische mogelijkheden voor het verwerven en toetsen van complexe vaardigheden in realistische situaties. Maar ze stellen de docent ook voor een aantal uitdagingen.

Een belangrijke vraag bij elke vorm van toetsing is 'meet deze toetstaak werkelijk wat ik wil meten?'. Of, in andere woorden, als studenten deze toets halen – of het nu een tentamen of een opdracht is – kan ik er dan zeker van zijn dat ze hebben geleerd wat ik wilde dat ze zouden leren?

Deze vraag (of de toetsing past bij het doel), is extra belangrijk omdat toetsing niet alleen een instrument is om het leren te 'meten'. Toetsing beïnvloedt het leren namelijk ook. Als studenten weten dat ze worden beoordeeld op het ontwerp van de poster in plaats van op de juistheid van het betoog, dan zullen ze zich meer richten op de vorm dan op de inhoud. Dit krachtige mechanisme wordt vaak als een probleem beschouwd. Maar je kunt er juist gebruik van maken. Als de toets goed ontworpen is, dan zorgt hij ervoor dat studenten het soort activiteiten ondernemen waarvan ze leren. Goed ontworpen toetsen zijn met andere woorden een geweldig leermiddel!

Het is alleen niet eenvoudig om opdrachten te ontwerpen die leiden tot gewenste leeractiviteiten en die het mogelijk maken de resultaten op een valide en betrouwbare manier te beoordelen. Een veelvoorkomend probleem is dat er geen duidelijke relatie is tussen de leerdoelen van de module en de manier waarop de opdrachten worden beoordeeld. Zie het bovenstaande voorbeeld waarin het posterontwerp zwaarder meetelt dan de inhoud. Het kan ook zo zijn dat de opdracht zelf niet past bij het kennisniveau van de studenten en/of bij de doelen van de module. Bij groepsopdrachten wordt het nog ingewikkelder. Hoe weet je wat ieder individu heeft gedaan en geleerd? Wat is een eerlijke manier om het groepsresultaat te beoordelen en te vertalen naar individuele cijfers?

Er is heel veel geschreven over het maken van tentamens en hoe te zorgen dat ze meten wat ze moeten meten. Voor toetsopdrachten is er veel minder beschikbaar. Dit boek vult een gedeelte van die lacune.

DOEL EN INHOUD VAN DIT BOEK

Het doel van dit boek is om te laten zien hoe je toetsopdrachten volgens een bepaalde systematiek kunt ontwerpen zodat je erop kunt vertrouwen dat de opdracht beantwoordt aan het doel dat je hebt. Er staan praktische adviezen in over hoe je een toetsopdracht kunt ontwerpen, zowel voor individuele studenten als voor groepen, en hoe je een beoordelingsformulier maakt dat passend is en makkelijk te gebruiken. Het boek bevat voorbeelden en sjablonen om te gebruiken bij het maken van je eigen opdrachten. En het legt de belangrijkste toetsprincipes uit, die de basis vormen voor de praktische adviezen.

Ik gebruik de term opdracht of toetsopdracht voor alle 'open' toetsvormen die hierboven genoemd zijn. Er zijn veel verschillen tussen deze vormen van toetsopdrachten, maar dit boek focust op wat ze gemeen hebben.

Het boek gaat over hoe je opdrachten ontwerpt; er wordt geen aandacht besteed aan het begeleiden van studenten of het organiseren van het nakijken. Er wordt wel aandacht besteed aan hoe je deze zaken ontwerpt: het maken van een beoordelingsformulier, besluiten hoe je studenten gaat begeleiden. Als je deze zaken een integraal onderdeel maakt van het ontwerp van de toetsopdracht, hoeft je later veel minder te improviseren.

VOOR WIE?

In de eerste plaats is dit boek geschreven voor docenten die toetsen door middel van opdrachten, of dat willen gaan doen. Maar het is ook geschreven voor wie zich bezighoudt met de kwaliteit van toetsing in het hoger onderwijs, zoals leden van examen- en toetscommissies en docententrainers. Het boek kan op zichzelf gebruikt worden of als cursusboek voor trainingen over toetsen met opdrachten. De context van het boek is het hoger onderwijs in Nederland, maar de inhoud is grotendeels ook van toepassing elders in de wereld.

De inhoud is gebaseerd op inzichten uit onderzoeksliteratuur en mijn eigen ervaring als trainer, waarin de ervaringen van veel docenten die ik heb mogen trainen een belangrijke rol spelen. Het is geschreven in een vrij informele stijl met veel voorbeelden en zo weinig mogelijk jargon, dit om ervoor te zorgen dat het makkelijk te lezen is. Ik hoop dat je er plezier aan beleeft in de trein naar huis of – zoals een van mijn mee-lezers – in de sauna, en dat het daarna een plekje krijgt op je bureau zodat je er nog even in kunt kijken als je opdrachten aan het ontwerpen of herzien bent. Het is geen

wetenschappelijk boek en ik heb het aantal voetnoten en literatuurverwijzingen expres beperkt gehouden.

OVERZICHT VAN HET BOEK

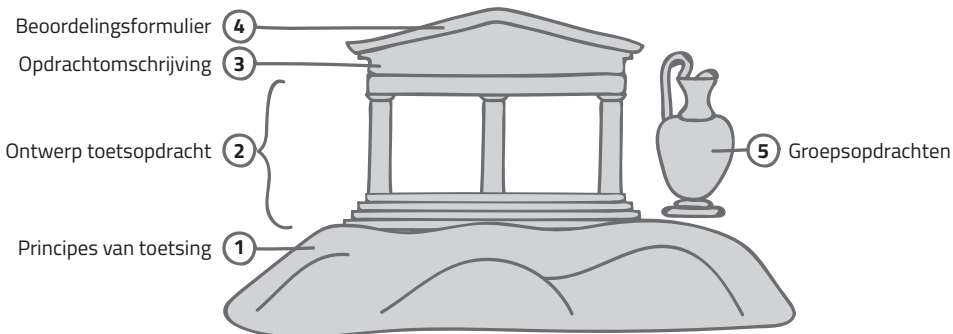
Het hele proces van het ontwerpen van een toetsopdracht kan gezien worden als het bouwen van een Griekse tempel (omdat ik klassieke talen heb gestudeerd, gebruik ik graag een metafoor uit de klassieke oudheid). We beginnen met achtergrondinformatie over toetsing en leren; dit vormt de rots waarop de tempel komt te staan (hoofdstuk 1). Met deze inzichten in ons achterhoofd beginnen we vervolgens met het ontwerpen van opdrachten.

De eerste stap is het maken van een opzet van de opdracht, vergelijkbaar met het maken van een toetsmatrijs of specificatietabel voor een tentamen; dit vormt de kern van de tempel (hoofdstuk 2). Op basis van deze opzet, kunnen we dan de opdrachtomschrijving met instructies voor studenten maken (dit is de driehoekige voorgevel, hoofdstuk 3) en het beoordelingsformulier (het dak, hoofdstuk 4). De resultaten van ieder van deze hoofdstukken kunnen worden vastgelegd in een formulier. Deze formulieren zie je onder de tempel staan.

De inhoud van hoofdstuk 1-4 is relevant voor individuele en voor groepsopdrachten. Maar groepsopdrachten brengen hun eigen uitdagingen met zich mee. Deze worden besproken in hoofdstuk 5, weergegeven als de vaas die aan de tempel kan worden toegevoegd.

Hoewel de hoofdstukken op elkaar voortbouwen, zijn de adviezen over het algemeen ook op zichzelf goed te volgen. Als je grootste vraag is hoe je het beoordelingsformulier van een bestaande opdracht kunt verbeteren, kun je gewoon met hoofdstuk 4 beginnen.

Ik hoop dat je het boek met plezier zult lezen en dat het je zal inspireren om na te denken over manieren om opdrachten te gebruiken om het leren van studenten te beoordelen en te stimuleren.

Titel van de opdracht
Naam

INLEIDING
Beschrijf de opzet van de opdracht binnen het vak, geef de leerdoelen aan. Hoe wordt de opdracht bestuurd? Hoe wordt de toetsing bestuurd? Hoe wordt de toetsing bestuurd? Hoe wordt de toetsing bestuurd?

Besluit

Besluit de opdracht in de hand

Tabel met 2 kolommen: Naam, Toets

LEERDOELSTELLING
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

LEERDOELSTELLING
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

Tabel met 2 kolommen: Naam, Toets

Titel van de opdracht

INLEIDING
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

LEERDOELSTELLING
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

OPDRACHT
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

OPDRACHT
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

OPDRACHT
Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

Beoordelingsformulier - Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

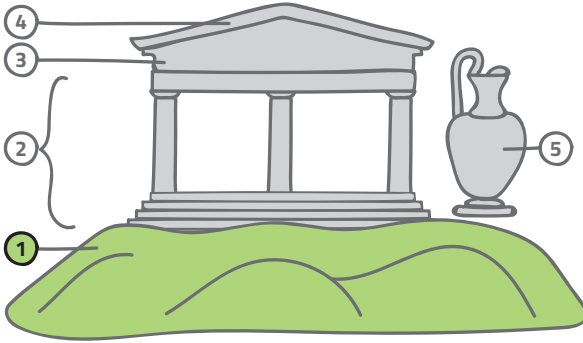
Beoordelingsformulier - Beschrijf de opdracht in de belangrijkste termen. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd. Gebruik de termen die in de opdracht zijn genoemd.

Tabel met 2 kolommen: Naam, Toets

Opbouw van het boek met hoofdstuknummers en de bijbehorende formulieren.

1. PRINCIPES VAN TOETSING

Kernboodschap: Toetsing is belangrijk. Het heeft invloed op wat en hoe studenten leren. Er worden grote beslissingen genomen op basis van toetsresultaten, dus is het belangrijk dat toetsing goed gedaan wordt. Dit is niet eenvoudig omdat diverse factoren tezamen de resultaten van een toets bepalen.

1.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk bespreekt fundamentele aspecten van toetsing die de achtergrond vormen voor de adviezen in hoofdstuk 2-5. Het nodigt je uit om na te denken over toetsing en heeft als doel om je te helpen om je eigen beslissingen te nemen bij het ontwerpen van opdrachten. Maar mocht je liever direct beginnen met het ontwerpen van opdrachten, dan kun je het ook bewaren voor later, of er tijdens het lezen van de volgende hoofdstukken dingen in opzoeken.

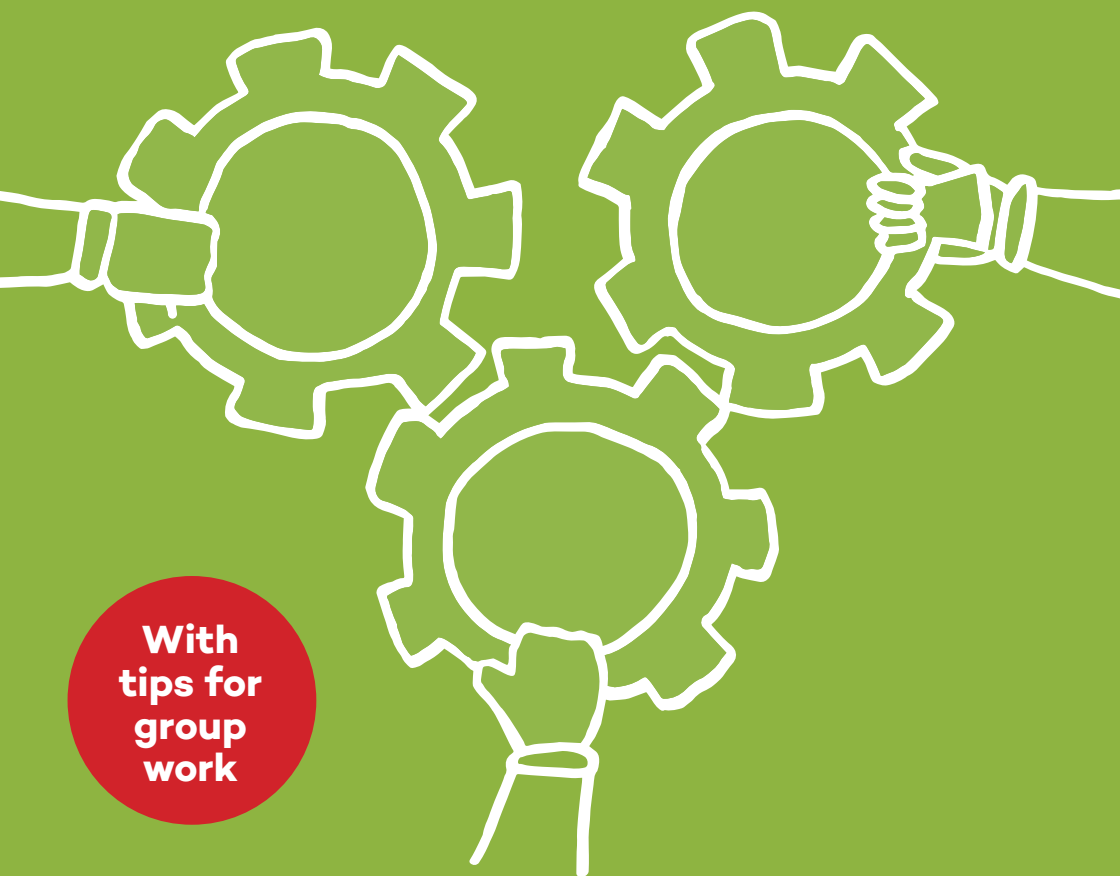
Het hoofdstuk begint vanuit het brede perspectief van de rol van toetsing bij het leren en zoomt dan in op toetsing zelf. Het beschrijft de verschillende stadia van toetsing aan de hand van de toetscyclus en gaat in op de kwaliteitseisen die aan toetsing gesteld worden.

1.2 TOETSING EN LEREN

Het allerbelangrijkste is om je te realiseren dat toetsing en leren onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn. De manier waarop studenten worden getoetst, beïnvloedt hoe ze studeren en wat ze leren. Als ze weten dat het tentamen voornamelijk bestaat uit vragen die beantwoord kunnen worden door zaken

HOW TO ASSESS STUDENTS THROUGH ASSIGNMENTS

*A guide to creating assignments
and rubrics in higher education*

**With
tips for
group
work**

Evelyn van de Veen

communicatiereeks

ISBN 978-90-825499-0-4 > NUR 100

PREFACE

The future of learning and instruction is one that will focus stronger on High Impact Learning (that Lasts). This means certainly less lectures and more assignments, more group work. But also more in-depth discussions, more presentations, more information sharing, more knowledge creation, etc. As a consequence, designing, coaching and assessing assignments will be core competences for all teaching staff.

This book provides useful information and practical concrete guidelines for designing assignments, starting from design aspects towards concrete writing instructions and finally creating and using assessment sheets with rubrics. A great asset of this booklet is also the final focus on group assignments. Since assignments and group assignments will play a larger role in future learning processes where students work in a hybrid environment and actively collaborate and share information in order to solve challenging problems, this guide can be an asset in the further professional development of teachers, managers, assessors, trainers and anyone else who is involved with learning of young people.

PROF. DR. FILIP DOCHY

Professor of Research on Learning & Development and
Corporate Training, KU Leuven

Member of the European Academy of Science

INTRODUCTION

ASSIGNMENTS AND ASSESSMENT

Assessment in higher education is becoming more diverse. Traditional exams still play an important role, but they are increasingly being supplemented by other forms of assessment such as projects, placements, lab experiments and simulations. What these forms of assessment have in common is that students work on a task for an extended period of time, and not under controlled conditions. They may do this individually or in groups. The tasks are usually open-ended, which means that it is not possible to specify 'the correct answer' in advance.

These assignments offer great opportunities for learning and assessing complex skills in realistic contexts. But they also offer some challenges. A key question to ask with any form of assessment is 'does this assessment task really measure what I want to measure?' Or, in other words, if students pass this test – whether an exam or an assignment – can I be sure that they have learned what I wanted them to learn?

This question on the appropriateness of the assessment is doubly important because assessment is not only a way to 'measure' learning. It also influences learning. If students know they will be assessed on the design of the poster rather than on the correctness of the content, they will adjust their efforts to reflect this. This powerful mechanism is often seen as a problem. But you can also use it to your advantage. If the assessment is designed well, it will involve students in the kind of activities that help them to learn. Well-designed assessment is a great teaching aid!

It is not easy to design assignments that stimulate the intended learning and that measure the results validly and reliably. A very common problem is that there is no clear relationship between the stated goals of a module and the way the assignments are assessed. The example above of the poster design counting more than the content illustrates this point. Or the assignment itself may not fit the students' level of knowledge and/or the goals of the module. In the case of group assignments, things become even more complicated. How do you know what each individual has learned and done? What is a fair way to assess the group result and to determine individual marks? A lot has been written about how to construct exams in such a way that they measure what they should measure. For assignments, much less is available. This book fills some of that gap.

GOAL AND SCOPE OF THIS BOOK

The goal of this book is to show how to create assignments in a systematic way so that you can feel confident that the assignment does what it is supposed to do. It gives practical advice on how to design an assignment, both for individual students and for groups, and how to make an assessment sheet (or rubric) that is appropriate and easy to use. It provides examples and formats you can use when making your own assignments. And it also explains the main principles of assessment that the advice stems from.

I use the term 'assignment' to refer to all types of 'open-ended' assessment mentioned above. There are many differences between different types of assignments, but this book focuses on what they have in common.

The book deals with how to create assignments; it does not go into how to monitor and supervise students while they are doing them or how to organise the marking. It does go into deciding how you will do these things (making an assessment sheet, determining how you will monitor and supervise). Dealing with these decisions as an integral part of the design of the assignment means that there will be a lot less need for ad hoc improvising later on.

FOR WHO?

In the first place, this book is for lecturers who use assignments as an assessment method or want to start doing so. But it is also intended for anyone in higher education who is concerned with quality of assessment, such as members of exam boards and assessment committees and staff developers. The book can be used for individual professional development and as a reference. It is also suitable as a textbook for a training course on assessing with assignments. The context for the book is higher education in the Netherlands, although most of what is written here could apply to higher education contexts elsewhere.

The book is based on insights from research literature and from my own experience as a trainer in the field of assessment. It draws on the experience of many lecturers who I had the privilege to train. It is written in a fairly informal style with lots of examples and a minimum of jargon, in order to make it easy to read and more likely to be read. I hope you will enjoy reading it on the train home or – as one of my reviewers did – in the sauna, and then put it on your desk to be used and referred to when you are designing or revising assignments. It is not a scholarly book and I have limited the number of footnotes and references to the literature in the text.

OVERVIEW OF THE BOOK

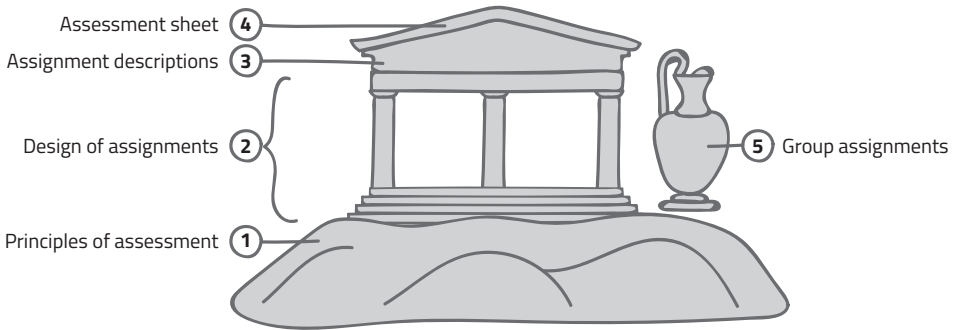
The whole process of designing an assignment can be seen as the building of a Greek temple (I studied Classics, so I like the idea of building a classical temple). We start with background information on assessment and learning; this is the rock on which the temple will be built (Chapter 1). With these insights in mind we then start designing assignments.

The first step is to make an outline of the assignment, which can be compared to making an assessment matrix or specification table for exams. This forms the core of the temple (Chapter 2). With this specification as a basis we can make the assignment description for students (this is the triangular part of the facade, Chapter 3) and the assessment sheet (Chapter 4). The results of each chapter can be represented in a form. These forms are shown underneath the temple.

The content of Chapters 1 - 4 applies to individual assignments and to group work. But of course, group work raises additional issues. These are dealt with in Chapter 5, which is represented by the vase that can be added to the temple.

Although the chapters build on each other, most of the advice can also be understood in isolation. If your main question is how to improve the assessment sheet for an existing assignment, it is fine to start with Chapter 4.

I hope you will enjoy reading this book and thinking of ways to use assignments to assess and stimulate student learning.

Title of assignment
Name of teacher
Level of education

FOUNDATION

Describe the role of the assignment within the module, give the learning outcomes for this assignment, the program and timing.

Consider the assignment briefly.

1. Create a checklist overview of the assignment, listing the learning outcomes and the assessment you have defined. For each learning outcome, describe the way in which this outcome will be assessed by using a question or assessment part.

Learning outcome	Task 1	Task 2
LO1		
LO2		
LO3		
LO4		
LO5		

KEY ASPECTS

Using the checklist overview you have created as a starting point, describe the assignment part in which each learning outcome will be assessed and what task will be used to do so. List the products to be submitted.

Consider the criteria for each of the learning outcomes.

ASSESSMENT CRITERIA

List the criteria you defined and attach them to the assignment list or add a criterion that describes the overall quality of the assignment and the way in which this is assessed. Do not include any criteria that are not learning outcomes. If a criterion does not fit your own professional judgment, you are allowed to add an additional criterion with a maximum of 10% weighting. Do not include criteria that are not learning outcomes. This applies to all criteria, including the criteria for the overall quality of the assignment. Do not include any criteria that are not learning outcomes. Do not include criteria that are not learning outcomes. Do not include criteria that are not learning outcomes.

Learning outcome	Task 1	Task 2	Weight
LO1			
LO2			
LO3			
LO4			
LO5			
Overall quality			

Title of assignment

INTRODUCTION
Background and relevance of the assignment

LEARNING OUTCOMES
What should be achieved as a result of completing this assignment

INSTRUCTIONS
What should be done and how

RESOURCES
What resources or information are available to help you complete the assignment

PROCESSES
What process you need to submit and whether they count towards your grade

ASSESSMENT CRITERIA
What criteria will be used to assess your work

DETERMINATION AND HELP
When you will be supported and how to look for help if you need it

SUBMISSION AND FEEDBACK
How and when you should submit your work and how you will receive feedback

Assessment method Using the following table, list the role of each

Your assignment needs to meet the following requirements in order to be awarded

Requirement	Yes	No
Has a clear and relevant title that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant introduction that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant conclusion that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of learning outcomes that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of instructions that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of resources that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of processes that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of assessment criteria that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of determination and help that focuses on the main topic of the assignment?		
Has a clear and relevant list of submission and feedback that focuses on the main topic of the assignment?		

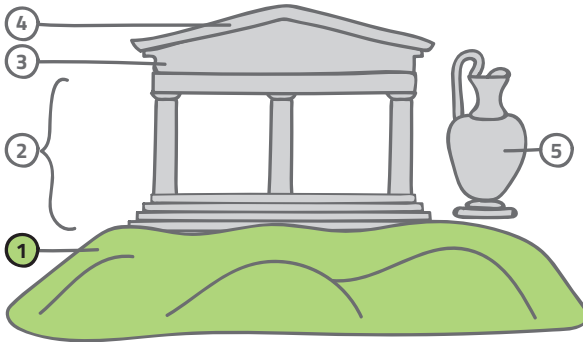
Your grade will be decided as follows:

Grade	Criteria
5	All criteria are met at an excellent level.
4	All criteria are met at a very good level.
3	All criteria are met at a good level.
2	All criteria are met at a satisfactory level.
1	All criteria are met at a basic level.
0	All criteria are not met.

Structure of the book with chapter numbers and the forms that go with them.

1. PRINCIPLES OF ASSESSMENT

Key message: Assessment is important. It influences what and how students learn. And big decisions are made on the basis of it. So it is important that assessment is done well. This is not easy, as many different factors together determine the result of a test.

1.1 INTRODUCTION

This chapter provides background to the advice given in Chapters 2-5 by going into some fundamental points about assessment. It invites you to think about how assessment works, and is intended to help you to make your own decisions when designing assignments. However, if you prefer to get started on creating assignments straightaway, you can skip it for now, turn to Chapter 2, and refer back to this chapter when needed.

The chapter starts from the broad perspective of the role of assessment in learning and then zooms in on assessment itself. It shows the different stages of assessment as defined in the assessment cycle and goes into the requirements that assessment should meet.

1.2 ASSESSMENT AND LEARNING

The most fundamental point to make is that assessment and learning are inseparable. The way students are assessed influences how they study and what they learn. If they know that the exam will consist largely of questions that can be answered by quoting content from the book literally, then they are likely to focus their studying on learning chunks of the book by heart. And it is hard to blame them for that. It is only rational behaviour.